

Detergenty, biocidy, POPs

Chemická legislativa v praxi
Oldřich Jarolím

Obsah

- Detergenty
- Biocidní přípravky
- POPs a rtuť

Detergenty

Termíny

- Výrobce - i dovozce
- Distributor - nemění označení

Detergent - každá látka nebo směs obsahující mýdla nebo jiné povrchově aktivní látky určené pro prací a čisticí procesy. Detergenty mohou být v jakékoliv formě (kapalina, prášek, pasta, tyčinky, hrudky, tvarované kusy, kostky, atd.) a mohou být uváděny na trh nebo používány pro potřeby domácností, institucí nebo průmyslu + aviváž, pomocné prací směsi

- Nařízení o detergentech č. 648/2004

Rozložitelnost

- biologická rozložitelnost povrchově aktivních látek v detergentech
- omezení nebo zákaz povrchově aktivních látek na základě biologické rozložitelnosti
- konečný aerobní biologický rozklad (příloha III) – bez omezení
- primární biologické rozložitelnosti je úroveň nejméně 80 %, možnost výjimky pro instituce a průmysl (příloha II)
- horší rozložitelnost – zákaz uvádění na trh

Označování

- Na obalu musí být uvedeno
  - a) název a obchodní název výrobku;
  - b) název nebo obchodní název či obchodní značka a úplná adresa a telefonní číslo osoby odpovědné za uvedení výrobku na trh;
  - c) adresa, případně adresa elektronické pošty, a telefonní číslo, na kterém si lze vyžádat datový list uvedený v čl. 9 odst. 3.
- Obsah látek (příloha VIIA)
  - +Alergenní vonné látky, enzymy, parfémy
- Dávkování pracích prášků a prostředků do myček (příloha VIIB)

Informace

- Datový list složek (příloha VIIC) – všechny přísady podle koncentračního rozmezí
  - Pro potřeby zdravotníků
- Oznámení do CHLAP podle § 22 chemického zákona
  - Výrobce a distributor z jiného členského státu
- Seznam složek (VIID) na internetu – bez hm. rozmezí a CAS, adresa musí být na obalu

Omezení fosforu

Nařízení č. 259/2012

„PŘÍLOHA VIa

OMEZENÍ OBSAHU FOSFOREČNANŮ A JINÝCH SLOUČENIN FOSFORU

Detergent	Omezení	Den, od kterého se omezení použije
1. Prací prostředky pro spotřebitele	Nesmí se uvádět na trh, pokud se celkový obsah fosforu rovná nebo je větší než 0,5 gramu v množství pracího prostředku doporučeném pro hlavní cyklus praní standardní náplně pračky definované v příloze VII oddílu B při použití tvrdé vody — pro „běžně znečištěné“ tkaniny v případě pracích prostředků s vysokou účinností, — pro „lehce znečištěné“ tkaniny v případě pracích prostředků na jemné tkaniny.	30. června 2013
2. Detergenty určené pro automatické myčky nádobí pro spotřebitele	Nesmí se uvádět na trh, pokud se celkový obsah fosforu rovná nebo je větší než 0,3 gramu při standardním dávkování definovaném v příloze VII oddílu B.	1. ledna 2017*

Biocidy

Povinné osoby

- Osoby uvádějící na trh biocidní přípravky
    - Povolené nebo oznámené
  - Osoby uvádějící na trh účinné látky
- <https://echa.europa.eu/cs/information-on-chemicals/biocidal-active-substances>
- Osoby používající biocidy
  - Osoby ošetřující předměty

Biocidní přípravky - určené k ničení, odpuzování a zneškodňování jakéhokoliv škodlivého organismu, k zabránění působení tohoto organismu nebo dosažení jiného regulačního účinku na tento organismus

Klasifikace a označování

- Klasifikace a označení se řídí nařízením CLP
- Označení u biocidních přípravků navíc obsahuje:
  - a) identita jednotlivých účinných látek a jejich koncentrace v **metrických jednotkách**;
  - b) případné nanomateriály obsažené v přípravku, zvláštní rizika s tím související, a za každým výrazem označujícím nanomateriály výraz „nano“ v závorkách;
  - c) číslo povolení přidělené biocidnímu přípravku příslušným orgánem nebo Komisí;
  - d) jméno (název) a adresa držitele povolení;
  - e) typ složení;
  - f) **použití**, pro které je biocidní přípravek **povoleno**;
  - g) **návod k použití**, četnost aplikací a dávkování v metrických jednotkách, vyjádřené způsobem smysluplným a srozumitelným pro uživatele, pro každé použití stanovené v podmínkách povolení;
  - h) údaje o pravděpodobných přímých nebo nepřímých nepříznivých vedlejších účincích a pokyny pro první pomoc;

Klasifikace a označování

- **Označení u biocidních přípravků navíc obsahuje:**
  - i) věta „Před použitím si přečtete přiložené pokyny“, je-li k přípravku přiložen příbalový leták, a případně varování určené zranitelným skupinám;
  - j) pokyny pro bezpečné **odstraňování biocidního přípravku** a jeho obalu, případně včetně zákazu opětovného použití obalu;
  - k) číslo nebo označení **šarže přípravku** a datum použitelnosti za normálních podmínek skladování;
  - l) případně časové období potřebné pro biocidní účinek, interval, který se má dodržet mezi aplikacemi biocidního přípravku nebo mezi aplikací a následným použitím ošetřeného produktu, nebo pro následný vstup lidí nebo zvířat do prostor, kde byl biocidní přípravek použit, včetně údajů o dekontaminačních prostředcích a opatřeních a doby nezbytného větrání ošetřených prostor; údaje o přiměřeném čištění zařízení; údaje o preventivních opatřeních během používání a přepravy;
  - m) případně **kategorie uživatelů**, na které je použití biocidního přípravku **omezeno**;
  - n) případně informace o jakémkoliv specifickém nebezpečí pro životní prostředí, zvláště pokud jde o ochranu necílových organismů a zabránění znečištění vody;
  - o) u biocidních přípravků obsahujících mikroorganismy požadavky na označování podle směrnice 2000/54/ES.

Používání

- Biocidní přípravky musí být používány v souladu s požadavky a podmínkami pro udělení povolení stanovenými v souladu s čl. 22 odst. 1 a s požadavky na označování a balení stanovenými v článku 69.
- Správné použití zahrnuje racionální uplatňování kombinace fyzikálních, biologických, chemických nebo jiných opatření podle potřeby, jejichž prostřednictvím je použití biocidních přípravků omezeno na nezbytné minimum a jsou přijata vhodná preventivní opatření.

Ošetřené předměty

- Všechny účinné látky obsažené v biocidních přípravcích, kterými byl ošetřen nebo které obsahuje, jsou uvedeny na seznamu

https://echa.europa.eu/documents/10162/17158507/treated_art94_data_en.pdf/c0427245-f912-84aa-978a-817ff6bc95db

- Označení předmětu
  - Pokud existuje prohlášení týkající se biocidních vlastností předmětu
  - Vyžaduje se to ve vztahu k dotčené účinné látce

Ošetřené předměty

Plácačka na mouchy

Plácačka s
insekticidem,
repelentem nebo
atraktantem

Plácačka s
konzervanty plastu

mimo rámec

BP

OP

POPs a rtuť'

Nařízení o POPs

- Nařízení EU č. 850/2004
- Výroba, uvádění na trh a používání látek uvedených v příloze I, a to jak samotných, tak ve formě přípravků nebo složek výrobků, se zakazují
- Neplatí pro POPs jako nezáměrné stopové kontaminující látky

Kyselina perfluoroktansulfonová a její deriváty (PFOS)

$C_8F_{17}SO_2X$

1. Pro účely této položky se čl. 4 odst. 1 písm. b) použije pro koncentraci PFOS v látkách nebo přípravcích, pokud je rovna nebo menší než 10 mg/kg (0,001 % hmotnostních).

Polychlorované bifenyly (PCB)	1336-36-3 a další	215-648-1 a další
Mirex	2385-85-5	219-196-6
Toxafen	8001-35-2	232-283-3
Hexabrombifenylyl	36355-01-8	252-994-2
Hexabromcyklododekan	25637-99-4,	247-148-4,

Nařízení o rtuti

- Nařízení EU č. 2017/852
- Omezení vývozu rtuti

Sloučeniny rtuti, jejichž vývoz je zakázán od 1. ledna 2018:

- Chlorid rtuťný (Hg_2Cl_2 , číslo CAS 10112-91-1)
- Oxid rtuťnatý (HgO , číslo CAS 21908-53-2)
- Cinabarit (rumělka)
- Sulfid rtuťnatý (HgS , číslo CAS 1344-48-5)

Sloučeniny rtuti, jejichž vývoz je zakázán od 1. ledna 2020:

- Síran rtuťnatý (HgSO_4 , číslo CAS 7783-35-9)
- Dusičnan rtuťnatý ($\text{Hg}(\text{NO}_3)_2$, číslo CAS 10045-94-0)

- Zákaz dovozu rtuti a jejích směsí

Směsi rtuti, jejichž vývoz a dovoz je zakázán od 1. ledna 2018:

- Směsi rtuti s jinými látkami, včetně slitin rtuti, s obsahem rtuti nejméně 95 % hmotnostních.

Nařízení o rtuti

- Zákaz vývozu, dovozu a výroby výrobků s přidanou rtutí uvedených v příloze II

Výrobky s přidanou rtutí	Datum, od kterého je zakázán vývoz, dovoz a výroba výrobků s přidanou rtutí
1. Baterie nebo akumulátory, které obsahují více než 0,0005 % hmotnostních rtuti.	31.12.2020
2. Spínače a relé, s výjimkou velmi přesných měřicích můstek kapacit a odporu a vysokofrekvenčních spínačů a relé v monitorovacích zařízeních a v řídicích modulech s maximálním obsahem rtuti 20 mg na můstek, spínač nebo relé	31.12.2020
3. Kompaktní zářivky (CFL) pro všeobecné osvětlení: a) CFL.i $\leq$ 30 wattů s obsahem rtuti vyšším než 2,5 mg na startér. b) CFL.ni $\leq$ 30 wattů s obsahem rtuti vyšším než 3,5 mg na startér.	31.12.2018
4. Následující trubkové zářivky (LFL) pro všeobecné osvětlení: a) trifosfátové zářivky $<$ 60 wattů s obsahem rtuti vyšším než 5 mg na zářivku; b) halofosfátové zářivky $\leq$ 40 wattů s obsahem rtuti vyšším než 10 mg na zářivku	31.12.2018
5. Vysokotlaké rtuťové výbojky (HPMV) pro všeobecné osvětlení	31.12.2018

Nařízení o rtuti

- Zakazuje se používání rtuti a sloučenin rtuti ve výrobních procesech uvedených v části I přílohy III, a to počínaje dnem, který je v dané příloze stanoven
- Používat zubní amalgám lze jen v kapslové formě

Část I: Zakázané používání rtuti a sloučenin rtuti v čisté formě i ve směsích ve výrobních procesech

- a) od 1. ledna 2018: výrobní procesy, v nichž jsou rtuť nebo sloučeniny rtuti používány jako katalyzátor;
- b) odchylně od písmene a) je výroba monomer vinylchloridu zakázána od 1. ledna 2022;
- c) od 1. ledna 2022: výrobní procesy, v nichž je rtuť používána jako elektroda;
- d) odchylně od písmene c) od 11. prosince 2017: výroba chloru a alkalických hydroxidů, při níž se rtuť používá jako elektroda;
- e) odchylně od písmene c) je výroba methanolátu a ethanolátu sodného nebo draselného zakázána od 1. ledna 2028;
- f) od 1. ledna 2018: výroba polyuretanu, pokud není již omezena nebo zakázána podle položky 62 přílohy XVII nařízení (ES) č. 1907/2006.